

СТРАЖА

СЛОВОДОУМНИ ОРГАН ЈАНОГ МИШЉЕЊА

Година V
Адреса за телеграф: СТРАЖА — БЕОГРАД
Претплата за Србију:
на пошту: дин. 1.
на годину: дин. 1.
шест месеци: 3.
три месеца: 1.
један месец: 1.
Претплата за иностранство:
на пошту: дин. 30.
шест месеци: 15.
три месеца: 7.

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092

Излази сваки дан у 6 ч. пре подне

ТЕЛЕФОН ШТАМПАРИЈЕ 109

Одступање Д-р Радославова

Образовање коалиционог кабинета

БУКУРЕШТ, 10 јануара

Негодовање против владе д-р Радославова достигло је свој врхунац. Националисте су одржале седницу под председништвом Гешова, на којој је Гешов реферисао о политичкој ситуацији у Европи и о држању бугарске владе. Уз буран пљесак многобројних слушалаца Гешов је оштро критиковао држање кабинета д-р Радославова.

После конференције Гешов је примљен код краља Фердинанда, и задржао се дugo.

У добро обавештеним и близким двору круговима говори се јавно да је и краљ незадовољан Радосављевом политиком и да је понудио састав новог кабинета Гешову. Међутим, Гешов је ово одбио и саветовао је краљу да састав кабинета повери јој другој личности, која би кабинет образовала из свих политичких странака.

Сем тога Гешов је саветовао краљу да се са политиком неутралности прекине и да Бугарска приђе уз Тројни Споразум, јер ће Бугарска једино тако моћи да приведе у дело остварење својих идеала: Уједињење Бугара.

„Виторул“

Германија и Италија

Кад ће пасти одлука Италије

РИМ, 10. јануара.

Кнез Било, немачки посланик на талијанском двору и бивши Кинцелар послao је цару поверљив извештај о својој мисији у Италији.

По римској „Трибуни“ која је дошла до овог извештаја, он гласи:

— ...Држање италијанске владе је још увек неодређено. Штампа се држи пр. ма нама врло, врло резервисано. Разговарао с. с. с. неколико најугледнијих политичара и они су ми сви дали неодређене одговоре. Чланови

кабинета су према мени љубазни, али се види да је та љубазност усилена. Међутим судећи по припрема које се чине ја сам уверен да одлука Италије неће пасти пре почетком фебруара. Негодовање против Аустроугарске расте из дана у дан и целокупна штампа је против ње...

*

Немци и Аустријанци у масама одилазе из Италије. Врзи возови, који долазе из Италије у Швајцарску, препуни су Немаца и Аустријанаца, који се враћају у Немачку и Аустрију.

Ревизорима

Чинимо пажљивим својим ревизорима, који нам ни до данас не послаше обрачун и извадак да то учине на даље до 15. овог месеца. После тога доба одузимо продају листа сваком настављеном предавцу за навек.

За Србију

Против бугарског захтева

ПАРИЗ. 7. јануара „Журнал де Деба“ пише по водом с образовања, у осталом беззначајног француског бугарског комитета, да није допуштено ни једном Французу да слаби савезнике и пријатеље своје земље у корист пријатеља њених непријатеља и дојаје да су садаји бугарски захтеви управљени противу Срба и Грка. Међутим Срби су наши савезници и дивно се боре за општу ствар а Грци су наши пријатељи, који су увек готови да се ставе на нашу страну, док Бугарска посведочава свују најблагонајлонију неутралност у корист наших непријатеља. Бугари траже мајданските територије, које некада нису припала Бугарској и које Бугарка није вида била заузела а међутим неприме Тракију, коју су већ били освојили и заузели.

Контрадикција између тваката и уверавања буји се о своме пријатељству према нама! Бугарски захтев, да повраћа у Македонији све сно, што су изгубили у 1913. год., неучинив никоме никакве услуге, не може се усвојити. Илијадно је борити се сад овде против Србије, којој је наша помоћ унапред осигурана. Софија треба да буде убеђена, да је у интересу бугарске ствари, да се врати политици лојалној, политици споразума и политици узајамног попуштања.

РАБОШ

Како се земља окреће

Већ и деца мала знају да земља у 24 часа окреће око своје осовине један пут. Међутим има људи, који не верују да се земља окреће око своје осовине. На пр. Тоша Беџ резонује овако: „Сви ученици тврде да се земља окреће а ја опет в лим да је то неистинито. Јер зашто не дсе Алексинац у Београд никако?!

Ужасне ствари

— Афера са опаџцима —

„Радничке Новине“ под насловом „Афера са опаџцима“ довоси чинак, који ако одговара ист ни, мора заболети све нас, који волимо ову земљу и који за њу подносимо све жртве.

Чланак гласи:

„Из кругога блиских ансети стижу све ужаснији гласови. Оtkrije је читав систем злоупотреба. Међу лиферантима налазе се т.з. угледни људи, па су ту помешани и неки угледни по итичари, блиски рођаци, па чак и госпође!

Суштина злоупотреба није само у томе што готово сви страни опаџци већени по магацинима, око (350 000) триста педесет хиљада пари, не одговарају условима уговора: у мери и изреди, већ је најно још и то: да велики проценат румунског опаџца и није рађен од природне коже, већ од неке смесе која изгледа да је направљена кувачем старих каљача!“

Ако овај одговара истини, онда је ова преврача гора и од злочина и кривце одмах треба за колац.

Барон Буријан

— Министар док се не нађе боли. —

ПАРИЗ, 9. Јан. У овашајним политичким круговима је изразио се да Берхтолд није изазвала велико интересовање, јер је овде владало већ уверење, да политику монархије не води Берхтолд већ Бетман Холвег, такође ни долазак барона Буријана за шефа спољне политике у монархији није изазвао велико интересовање. У париским дипломатским круговима верују да је Буријан по нужди, и да ће он одступити одмах чим се нађе погоднија личност.

*
Према вестима, које су стигле изгледа, да ће аустријско министарство ускоро дати о-

уживају у племенитим осећјима и хуманим побудама.

Често пута сам добијао рукопис из Краљева од мојих пријатеља који ме моле да „метнем у вовине нашег мажа“ Анду колара.“ И ево ја сам овога пута решио да у кратком потезим описанем нашег Анду, који припада горе поменутој категорији типова.

Мајстор Андра је човек средњих година, коштујаве природе, његови пријатељи га зову обично: „младићу“. Он је добар и вредан радник. Велики је непријатељ новца а пријатељ шљивовице. Шљивовицу пије у циљу дезинфекција свога организма, као што он вели, шљивовица трује све кухне бакциле. Али загајио је Андро није пијаница, нити је никад био пајан у животу.

Ујутру чим устане, сврти у кафану код „газда вола“ (кафана код вола) убије по један фењер шљивовице и тек

ставку и да ће на место Буријана доћи граф Тиса.

Бомбе разде

— Оштећена Крупова фабрика. —

Депеше, латирале у Хагу,javљају да су савезнички ави

јатичари бацали бомбе на Крупову фабрику у Есену. Незна се колачина штете, коју су они могли нанести. Савезнички авијатичари такође су бацали бомбе на жељезничку станицу у Остенди, која је била јако оштећена. Више немачких војника погинуло је, али међу жртвама нема ни једног грађанина.

и неколико дана: А има дана када у опште и не добијају новине.

Како смо извеште г. Драшковић је сметано обећао посланицима да ће предувести енергичне мере да једном та неуредност на пошти искорени, али као што видимо слабе вајде од тога.

Једно од овога двоје: или г. Драшковић наје хтео послушати жаљбу посланика, или г. поштари вису хтели послушати наредбу свога министра.

У сваком случају — пуца по нема.

Једна велика потреба

Ми смо већ један пут скренули пажњу надлежним, да је цео Булбудер и онај крај Смедеревског Ђерма остао без воде из водовода. Како џунарска вода шире највеће заразне болести а у њој је поглавито и легло тифуса, од које су болести пала у постельју два лица из тог краја, то је неминовна потреба да се греје поменути крајеви снабду што пре подводом.

Да смо поручили цели за цео водовод из Нове Селандије за овај шест месеци би дошао већ материјал у Београд.

Г. Управник Водовода и Централе има реч!

А после њега ми опет.

После шест месеци

Данас је равно шест месеци од како је објављен указ о мобилизацији српске војске. И данас, после шест месеци остало је status quo. Аустрија је успела ни после шест месеци да заузме ни једно парче земље толико велико, колико сто на коме пишемо.

А казала је да ће нас прегазити за два дана!

Радионица рубља

„Коло Београдских Милорад Сестара“ отпочело је поново рад и моли га и гађице, које би желеле да се приме израде рубља за рачњенике, било у самој радионици или код својих кућа да се изволне обратити „Колу“ у згради „Учитељског Дома“.

код Милана у „Европу.“

— Брате Милане, оди дер овамо да видимо шта ми је она слепица Кристина послала, отпоче Андре Милану говорити.

Гости, који су седели у близини Андриновог столова, посматрају са пајвећом тошну отварајуће кутије.

Андре густирајући отвара сандуке и кад даже склопац, мишеви појурише преко сандучета на сто. Када стена седео је Андре и смешени се добаци: „знао сам да мене нека будала исмајава од када ја слепица да чекам понуду и аманети од слепице горе од мене!“

За тим се окрене Милану и рече: „сад можемо да смајемо по један фењер шљивовице јер је ово и твоје масло.“

Сви пренуше у смех добајући епитете Андре.

Једнога дана послали су му

Генадијев у Риму

Будући правац бугарске политике

РИМ, 10. јануар.

Један сарадник Трибуне имао је разговор са др. Генадијевом, који му је о правцу бугарске политике дао ову изјаву:

— Досадашњи односи између нас и Србије и Грчке иако нису били помућени, нису били најпријатељскији. Међутим влада је већ учинила нужне кораке преко наших посланика да се ови односи побољшају. И могу вам рећи да се побољшање већ у великој мери је извршило са Турском лојални су и ми ћемо се старati, колико то до нас стоји, да та односне и даље одржимо.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Разрешени официри

Последњим указом Њ. В. Престолонаследника Александра разрешени су од службе резервних официра: пешадиски капетан II кл. Џемајл Бег-Љубовић и Милорад Лозањић пешад. п.поручник и полициски членовник.

Лондонски комитет

Лондонски комитет за помоћ српским рањеницима и ратним страдалницима набавио је и послao следеће ствари за наш Црвени Крст:

Ћебади за 10.000 д. у злату, санитет. звоја за 12.500 дин., гилса 2.500 дин., чаја и бисквита за 3.750 дин., стерилизатора за 2.500 дин., ватре за 2.500 дин., хируршки

инструментата за 3.750 дин., платна за 12.500 динара.

Реактивиран

Др. г. Светозар Арсенијевић, резервни санитетски пуковник преведен је у активну службу са истим чином.

За српску војску

У Одесу је стигао капетан Гаршић, члан свите руске краљице удове, који спроводи у Србију тринест вагона санитетског материјала и топлог материјала за српску војску. Сав тај материјал је прикупљен у Петрограду.

У Одеси је капетан Гаршин узео собом још 150 п. да и ског материјала, који је прикупљен у Одеси.

Неуредност на пошти

Жале нам се читаоци свих страна, а нарочито претплатници да лист не добијају

је интересантан и оригиналан у таквим моментима због тога, што он сваку шалу, која има да се направи на његов рачун, унапред савеа и траји се као да ништа о томе не зна.

Нека трапварка из Рачаца, оближњег села код Краљева, спакује једног дана у једну кутију два велика паца и пошиље му преко поште као аманет. Писмоноша јави Андре да има један аманет на пошти за њега показујући му упутницу за исти.

Андре знајући да он нема такву породицу која би га обрадовала са каквим презентом дуго се размишљао: да ли да иде на пошту или да не иде. Али на једанпут му паде на памет, да има повише даљних рођака, и може бити, да се нека нашла од ових и хтела је да га обрадује. Најзад се реши и оде на пошту.

После пола сата Андре, враћајући се са поште сврати

www.nb.rs + Свет. Ранковић

У Крагујевцу је преминуо Света Ранковић полициски писар начелства округа краљевачког. Пок. Света је био добар друг и ваљан чиновник. Бог душу да му прости!

Моли се

Сваки онј који би машига запој о Илији Ранковићу, меморијару и рез. нешал. по ручнику да јави уређиштву „Правде“.

Преминуо

Љубомир Михаиловић, дугодишићи деловоћа фирме Михаила И. Обрадовића, из Београда, после кратког боловања, преминуо је 5. октобра у Нишу, у кући свога брата пуковника г. Милоша Михаиловића, командант тешке артиљерије и број сажањен у нишком гробљу. Бог да му душу оврости.

Немачка и Холандија

Холандија протестије

РИМ, 10. јануара.

Полузванично јављају да ће холандска влада тражити у Берлину обав штења поводом прелаза целина преко холандске територије. Према једном телеграму из Амстердама, пруска варош Емсвих на холандској граници добила је један пук пешадије као појачање.

Слика аустро-маџарске културе (?)

— из дневника Николе Корнића —

II.

Ово село или варошица штали, има неколико кафана, бакалница и других дућана, али је ово сад све бразно, све испретурано и разграђено. Врата истављена, прозори полу-пани а ствари све до најсатније однешене. У овом малом али дивном месту, има врло лепа школа; али ни ова ниј поштећена од пљачке „цивилизоване“ аустријске војске. На уличној калдрми поред са-ме школе, стеји гомила разбацих књига, школских и из ћачке књижнице, и осталих школских потреба, што најизразитије говори — казује колико „културна“ аустријска војска поштује просвету. Али су и платили! Јаребице и њеној околини као и путем за Брезјак, најдох на прве трагове непријатељског паничног сегства. На све стране посејани мртви војници, тако, да је се престо поље усирдело, а Јадром још таче крв. Пут заскрчен лесвима људским и сточним; кама, колима и војничком спремом; лепе ливаје и крај пута шарене се од шињела ћебади и ранаца — телћака. Тако стигосмо и у Брезјак. Брезјак је село на самом државном друму који води од Ваљева за Лозницу, обухватило је обе стране друма а границе му незнам, јер је веома раштркано. Кад се иде за Лозницу, остаје са леве стране попова кућа а са десне општинска кафана. На вратима попове куће која се отварају према друму, стајало је крупним словима написано: „силна аустро-угрска војска уништила је

преко поште оштампане пла-
каке: „Андро Константиновић
закупац погребног предузећа
у Краљеву.“

Кад је Андро добио ове пла-
каке он их је стрпао под ке-
чељу и кад би дошао у друштво, које му је послало анонимно те пла-
каке, он би онда у место своје визит карте, извадио плакат и пружа-
јући их друговима рекао би:
„ете ја постадох и закупац
мртвац!“

Пре објаве рата Андро је долазио и у Београду да осети и он мало како је то живети у „мору људскога живота.“ Сео је у трамвај на углу Александрове улице и Терзија и одвезао се до на гробље. Кондуктер објављује да је то последња станица и да трамвај не иде даље. Андро разрогачио очи и посматрајући кондуктера отпоче:

— Слепче, што си ме до-
вео у гробље имам ја то и у

Краљеву нећу вљада да уживам на гробљу. Вожи ти мене брате негде на шљивици, макар ја платио и за мене и за тебе.“

Кад се врагио у Краљево причао је својим пријатељима о жавиту у Београду и највише га је зачудило како онј сални свет не залута него сваки то нађе свој квартири. А пошто се у Београду и ноћу не спава, то се он непрестано у чуду пита:

— Кад они свег у Београду спавају?

Сад у овом моменту Андро сигурно седи код газда вола и пегла шљивовицу.

Платплата на „Стражу“
стаје један динар масечно

Србију 15. августа 1914. године. Овај је датум по нјом.

Од Брезјака десно остаје село Недељица а у леву осаје Коренига; сва су ова села тако растурена раштркана да им је тешко наћи границе, или да знам која је кућа у ком селу.

Кад смо стигли у Брезјак предузео смо једну малу анкету по овим селима. Шта сам видео описаћу ниже, али за село немојте ме питати јер право да взм кажем, а и као што сам вам већ рекао, незнам која је кућа ком селу припада.

У једној кући најшао сам на мајку и ћерку заклане на кревету. Из причања неких дозијао сам да су их заклани пошто су над њима задовољили своје животињске страсти.

Видео сам једну женску којој су обе сасе одсечене, а која је још била жива али од речи само је могла да изговори „Бог им судио“. По свој пријаци она је убрзо и умрла јер су јој муче биле велике.

Најшао сам у једвој кући на једну женску необично лепу, по њеном лицу изгледала је да је била девојка и лежала је заклана, мртва на поду. Дојке су јој биле прободене, па онда леви рука утврена је била до појаса, а поред ње је се опажало пуно трагова извршене похоте.

У једној кући нашао сам једно изчерчене дете и на сва четири дувара окачен поједан черег.

У једној пак кући нашао сам на кршту од свога отца још страшније, на призор који је и мени натерао сузе на очи, премда ја на све гледам потпуно хладно.

На поду лежи заклана мајка и дете од 4-5 год. а поред њих иле једно мање дете од 2-3 год. и непрестано гурка мајку, плаче и виче „нано“. Зар има што год страшније од овога? Па зар има што год тугаљивије и зар има што год срамније од овога? Та ово чудим нису били у стању да уреде ни Асирици. Па што нису заклали бар и овог јадног јадника, него га оставили да се мучи и да не да мира и мртвим костима материјим да се одмарaju.

Са овим се завршује моја маја анкета по овим селима. Сутра ћу можда и преку сутра предузети дају по селу Коренити, шта будем видео записаћу, а сад одох да спавам уморан дугим маршем од Зављаке, и призорима које сам гледао.

У Женеви у Швајцарској установљена је међународна информациона агенција за ратне заробљенике и интернира на лица. Адреса је ове агенције: Agence internationale de renseignements pour les prisonniers de guerre et les internés. Genève. (Suisse). На основу тач. 4 чл. 11 опште поштанске конвенције, кореспонденција заробљеника или имтерниран. лица предата пошти непосредно или преко издавања бироа, ослобођена је поштанских такса.

Београд под Аустријанци

— Долазак Аустријанаца. —

Свој тој полицији била је „Славија“. Аматер је тада стао дужност да хвата сумњиве људе, да обилази варош и да отвара куће и тражи оружје, што су они врло ревносно чинили. Немају куће и дворишта у коме нису улазили. Куће пак, које су нашли затворене отварали су калаузама, а када то није помогло разбијали су врата и даљу и ноћу.

Под видом да траже оружје, све су боље куће отворили. Себом нису даљу ништа односili, већ су само разгледали има ли што скupoцено да се придигне. Ноћу, када је сваки београђанин после 7-8 час. у вече морао спавати, ти полициски органи долазили су понова у тим кућама и до зоре односili све, што им са допало. Тако је то трајало 8 дана и ноћи.

23 новембра, када је први трамвај стао пред „Паризом“ на Теразијама, официри су се начикали по њему. Узели су собом и директора трамваја г. Е. Бисерса. Један каветан прво се научио да управља кочницом. Један аматер са апаратом намештао се да ухеати снимке за биоскоп. Г. Бисерс кад је то видео, побежа са предње платформе у дну трамваја, завија цигару и згуроје се у угао. Најзад је трамвај пошао, па опет враћао, и тако неколико пута, готово увек празни.

Арбет

Последње вести

Борба до истребљења

ПАРИЗ, 9. јануара — Напад целина на енглеску обалу имао је ту последицу, што је појачао људју Енглеза против Немачке и уверио цео енглески народ о томе да је потребно разрушити немачко царство и учинити његове жртве како би немачка војска била сломљена.

Жа Висли

Петрограф, 9. јануара. — На десној обали доњег тока Висле, у пределу реке Падокоржеле и источније, највећи трузе непрестано у долиру са непријатељем. Било је близу 77/75 мм изненадио је и репрштај гр. чиновац оделен пешадије. Наша тешка артиљерија ујукала је немачке батерије и бомбардовала са успехом различите дрвеће и ровове непријатељеве. Код Бера о Бак један ров, који смо морали евакуисати услед јаког бомбардовања поново смо заузели и заробили смо војнике.

Са француских фронтова

Париз, 9. јануара. — 8. јануара близу аса наш тој од 77/75 mm изненадио је и репрштај гр. чиновац оделен пешадије. Наша тешка артиљерија ујукала је немачке батерије и бомбардовала са успехом различите дрвеће и ровове непријатељеве. Код Бера о Бак један ров, који смо морали евакуисати услед јаког бомбардовања поново смо заузели и заробили смо војнике.

Жамети ка белгијаке

Копенхаген, 8. јануара. — Јављају из Брисела, да је главни гувернер Белгије званично поређан на све имућности белгијаке, који су напустили земљу. Ако ће не врате до 28. фебруара све ће добити белгије има и да плаќају десетоструку таксу од које ће се половина употребити у општу корист а друга половина у корист главног гувернера.

Швајцарска појачава трупе ка граници

Париз, 9. јануара. — Телеграми из Швајцарске јављају да су услед неизвесности ситуације швајцарске трупе на граници појачане на неколико места.

